

Suor Angelica

opera i en akt av Giacomo Puccini

Svensk översättning anpassad efter Malmö Operas uppsättning våren 2022.
Premiär den 26 mars.

Regi: Staffan Valdemar Holm

Scenografi, kostym och mask: Bente Lykke Møller

Plats: Ett nunnekloster i Italien, 1600-talet. Scenen består av en vit vägg, utmed vilken det finns en lång bänk. På väggen hänger den korsfäste Jesus.

NUNNORNA (från kyrkan)
Hell dig, Maria, full av nåd,
Herren är med dig.
Välsignad är du bland kvinnor
och välsignad är din livsfrukt, Jesus.

Två lekmannasystrar som är sena till bönen går utan brådska mot kyrkan. Strax därefter gör syster Angelica entré. Hon är också sen, men utför en gest av botgörelse.

NUNNORNA (från kyrkan)
Heliga Maria,
bed för oss syndare ...

SYSTER ANGELICA
Bed för oss syndare,
nu och i vår dödsstund.

NUNNORNA
Amen.

Bönen avslutas. De vitklädda nunnorna kommer ut ur kyrkan och radar upp sig utanför. Syster Zelatrice tar till orda. Hon är klostrets "ivrerska", och ansvarar för ordning och disciplin bland nunnorna.

IVRERSKAN
Ni två missade bönen!
Syster Angelica också, men hon visade tydligt ånger.
Ni däremot syndade av slarv och gick miste om
en hel dag av vår heliga högtid.

EN LEKMANNASYSTER
Jag bekänner min synd och ber om ett hårt straff.
Ju hårdare straff, desto större min tacksamhet.

NOVISMÄSTARINNAN (till noviserna, förklarande)
Vid sen ankomst gör man bot
genom att kasta sig till marken och kyssa den.

IVRERSKAN

Ni ska be för dem som lever i trældom och dödssynd.
Tjugo gånger!

LEKMANNASYSTRARNA

Med glädje och glöd! Herre Kristus,
dig allena vill jag behaga, nu och i min dödsstund. Amen.

IVRERSKAN

Syster Lucilla, till dina sysslor!
Dra dig tillbaka, iakttag tystnad.

NOVISMÄSTARINNAN (till noviserna)

Det är för att hon skrattade under aftonsången
och fick andra med sig.

IVRERSKAN

Och du, syster Osmina, gömde två röda rosor
i din ärm inne i kyrkan.

SYSTER OSMINA

Det är inte sant!

IVRERSKAN

Syster, gå till din cell! Genast! Jungfrun ser dig!

NUNNORNA

Drottning av jungfrur, bed för henne.

IVRERSKAN

Nu, systrar, så att ni sedan kan återgå till arbetet
vid gott mod: Förströ er!

NUNNORNA

Amen.

Nunnorna sprider sig på klosterområdet. Syster Angelica arbetar i en rabatt.

SYSTER GENOVIEFFA

Åh, systrar, jag måste få berätta:
En solstråle har sökt sig in i klostret!
Den faller i grönskan.
Nu börjar de tre dagarna med den gyllene fontänen.

NUNNORNA

Idag blir vattnet till guld. Och sedan ytterligare två dagar.
Det är maj! I den solstrålen ryms Vår Frus underbara leende.
Barmhärtighetens Drottning, vi tackar dig.

EN NOVIS

Moder, har jag tillåtelse att tala?

NOVISMÄSTARINNAN

Alltid för att prisa det heliga och vackra.

EN NOVIS

Vad är det för nådefull handling av Jungfrun
som gläder systrarna så?

NOVISMÄSTARINNAN

Ett skinande tecken på Guds godhet.
Under tre kvällar om året låter Gud oss
se hur solen förgyller fontänens vatten.

EN NOVIS

Och de andra kvällarna?

NOVISMÄSTARINNAN

Då kommer vi ut ur kyrkan för tidigt,
när solen står för högt. Eller för sent.

NUNNORNA

Ännu ett år har gått.
Sannerligen, ytterligare ett år ...
Och vi har mist en syster.

Tystnad. Nunnorna försjuncker i eftertänksam bön och minns sin avlidna syster.

SYSTER GENOVIEFFA

Hade det inte varit fint att ta lite av
det gyllene vattnet till Bianca Rosas grav?

NUNNORNA

Jo! Vår vilande syster hade sannerligen önskat det!

SYSTER ANGELICA

Önskningar är de levandes blommor,
de behövs inte i de dödas rike.
Där blir vi hjälpta av den goda Jungfrun,
hon förutser våra önskningar.

Redan innan en önskan har blommat,
är den uppfylld av alla mödrars Moder.
Åh, systrar, döden är ett vackert liv.

IVRERSKAN

Vi nunnor kan inte ha önskningar
ens när vi lever.

SYSTER GENOVIEFFA

Om de är anspråkslösa och rena,
varför inte? Har inte ni någon önskan?

IVRERSKAN

Jag? Icke!

TRE NUNNOR

Inte jag heller!

SYSTER GENOVIEFFA

Jag har en, låt mig bekänna:

Herre, du vet att jag i världen utanför var herdinna.

Nu har jag inte sett ett lamm på fem år.

Misshagas du av min önskan att få se ett?

Att få klappa det, lägga min hand på den kalla nosen,

höra det bräka? Om det är en synd ska jag be

”Miserere mei” som bot.

Förlåt mig, Herre, du som är Guds Lamm.

SYSTER DOLCINA

Jag har också en önskan ...

NUNNORNA

Syster, dina önskningar vet vi nog!

En rejäl munsbit! Saftig frukt!

Matvrak! Frosseri är en dödssynd!

SYSTER GENOVIEFFA

Du då, syster Angelica?

Har inte du någon önskan?

SYSTER ANGELICA

Jag? Nej, syster. Ingen.

NUNNORNA

Mätte Jesus förlåta henne. Hon ljög!

EN NOVIS
Vad menar ni?

NUNNORNA
Vi vet att hon en stor önskan.
Hon vill höra nyheter från sin familj.
Hon har varit här i mer än sju år, men inte hört ett ord.
På ytan verkar hon oberörd, men det plågar henne.
I världen utanför var hon förmögen.
Adlig! En furstinna!
Det verkar som att hon skickades hit som straff.
Varför? Vem vet?

Klostrets sjuksystem kommer intrusande.

SJUKSYSTEMERN (uppbragt)
Syster Angelica, hjälp!

SYSTEM ANGELICA
Vad har hänt?

SJUKSYSTEMERN
Syster Chiara attackerades av getingar när
hon ordnade med rosenspaljén i trädgården.
Hon blev stungen i ansiktet.
Åh, syster, lindra smärtan som plågar henne så.

NUNNORNA
Stackars flicka!

ANGELICA
Vänta, jag vet en ört och en blomma.

Hon skyndar iväg för att söka bland växterna.

SJUKSYSTEMERN
Syster Angelica kan konsten
att bereda medikamenter av blommor.
Hon vet vilka örter som är välsignade
med kraften att lindra.

SYSTEM ANGELICA
Här, det här är euforbia. Badda svullnaden med saften.
Och gör en dryck av den här.
Den är väldigt bitter, men gör henne gott.
Säg henne att getingstick är små plågor.
Hon ska inte klaga, för jämrandet förvärrar bara smärtan.

SJUKSYSTEMERN

Jag ska säga henne det. Tack, syster.

SYSTER ANGELICA

Jag är här för att tjäna.

Två tiggarsystrar gör entré. De är tillbaka från kvällens allmosevandring.

TIGGARSYSTRARNA

Lovad vare Maria!

NUNNORNA

I evighet!

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

Mycket lyckad allmosevandring ikväll!

Fina gåvor, Husföreståndarinnan.

En kagge olja ...

SYSTER DOLCINA

Åh, utsökt!

ANDRA TIGGARSYSTEMERN

Hasselnötter, sex klasar.

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

En korg valnötter ...

SYSTER DOLCINA

... smakar utmärkt med salt och bröd!

IVRERSKAN (tillrättavisande)

Syster!

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

Mjöl! Och lite fårost, fortfarande fuktig av mjölk,
god som en bakelse! En påse linser, smör och ägg.

Det var allt.

NUNNORNA

Fina allmosor, Husföreståndarinnan.

ANDRA TIGGARSYSTEMERN (till Syster Dolcina)

Till dig, omätliga syster!

SYSTER DOLCINA

En klase vinbär!

Hon noterar de andra systrarnas bestörtning.

Ja ja, ta ni också, systrar ...

NUNNORNA

Tack!

EN NUNNA

Ha! Det blir som tortyr för henne
om jag tar så mycket som en kärna.

SYSTER DOLCINA

Ta ni bara.

NUNNORNA

Tack!

De plockar muntert av vinbären, Dolcina blir utan.

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

Vem är det som är på besök ikväll?

NUNNORNA

Ingen. Hurså?

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

Det står en praktfull vagn utanför.

SYSTER ANGELICA

Vad sa du, syster? En vagn? Praktfull?

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

Värdig en furste!

Den väntar nog på någon som besöker klostret.
Snart kanske bjällran i parlatoriet börjar ringa?

SYSTER ANGELICA

Hur såg vagnen ut? Hade den en vapensköld av elfenben?
Var insidan klädd av mörkblått silke och silverbroderier?

FÖRSTA TIGGARSYSTEMERN

Jag vet inte, syster. Jag såg bara en vagn.
En vacker sådan.

NUNNORNA

Hon blev helt vit i ansiktet.
Och nu blossande röd.
Arma syster! Hon är alldeles tagen!
Hon hoppas att det är någon från hennes familj.
Någon är på väg in i parlatoriet.
En besökare!
Om det ändå var till mig ...
Hoppas det är mor, som kommer med duvor.
... eller min kusin, som har med sig lavendelfrön.

SYSTER ANGELICA

O utvalda Moder, skåda in i mitt hjärta.
Skänk Frälsaren ett leende från mig.

SYSTER GENOVIEFFA

Syster, vi ber till stjärnornas stjärna
att besöket ska vara till dig.

SYSTER ANGELICA

Kära syster, tack!

*Abbedissan kommer in för att hämta den nunna som ska kallas till parlatoriet.
Förväntningarna är enorma. Alla nunnorna ger upp sina egna önskningar till förmån för deras
lidande syster. Angelicas blick är riktad mot himlen, hon står orörlig.*

ABBEDISSAN

Syster Angelica!

*Abbedissan tecknar åt de andra nunnorna att dra sig tillbaka. De försvinner bakom muren för
att hälla lite av det gyllene vattnet på Bianca Rosas grav.*

SYSTER ANGELICA

Moder, vem är det?
I sju år har jag väntat, hoppats på ett brev, på ett enda ord.
Allt har jag gett upp för Jungfrun i botgörelse.

ABBEDISSAN

Ge då också upp den glödande önskan
som grumlar ditt omdöme nu.

Syster Angelica faller på knä för att samla sig. Från kyrkogården hörs nunnornas röster.

NUNNORNA

Requiem aeternam dona eis, Domine ...

SYSTER ANGELICA (reser sig)
Moder, nu är jag behärskad och hörsam.

ABBEDISSAN
Din moster, furstinnan, är här för att besöka dig.
I parlatoriet talar man endast så mycket
som lydnaden och nödvändigheten kräver.
Och den fromma Jungfrun hör vartenda ord.

SYSTER ANGELICA
Ja, måtte Jungfrun höra mig!
Ske Guds vilja.

*Syster Angelica blir lämnad ensam. Furstinnan kommer in i parlatoriet.
Hon är svartklädd och för sig mycket förnämt.*

FURSTINNAN
Furst Gualtiero, din far,
och furstinnan Clara, din mor ...
När de för tjugo år sedan låg för döden ...

Hon gör korstecken.

... anförtrodde de mig sina barn och sin egendom.
Min plikt var att fördela arvet vid lämplig tidpunkt
och med absolut rättvisa.
Det har jag nu gjort.

Hon visar ett dokument.

Här är mitt beslut!
Läs det, begrunda och underteckna.

SYSTER ANGELICA
Sju år har gått, och här står jag nu.
Låt dig uppfyllas av denna heliga plats.
En plats för barmhärtighet, för medlidande ...

FURSTINNAN (avbryter henne)
Och ånger!
Jag ska berätta bakgrunden till mitt beslut:
Din syster Anna Viola ska gifta sig.

SYSTER ANGELICA (lyckligt)
Gifta sig? Lilla Anna Viola brud? Min lilla lillasyster ...
Sju år har gått ... Min lilla syster, måtte hon bli lycklig!
Vem gifter hon sig med?

FURSTINNAN

En som haft nåden att överse med den skam
som du befläckade vårt familjevapen med.

SYSTER ANGELICA

Min moders syster! Du är hjärtlös!

FURSTINNAN (upprört)

Vad är det du säger? Hjärtlös?
Hur vågar du åkalla din mor mot mig?

Hon återfår sin kyla och behärskning.

Ofta om aftnarna sitter jag i vårt kapell,
försjunken i bön. Då lämnar min ande ibland kroppen
och möter din mor på andra sidan. Hon talar till mig.
Hur smärtsamt är det inte att höra de döda gråta och klaga?
När detta mystiska tillstånd sjunkit undan,
återstår vad dig beträffar bara ett ord:
Botgörelse!
Upprättelsen som jag dikterat här
blir ditt slutliga offer till Jungfrun.

SYSTER ANGELICA

Jag har redan försakat allt för Jungfrun.
Men det finns något som jag inte kan
ge upp ens för alla mödrars Moder:
Jag kan inte glömma min son!
Barnet som slets ur mina armar.
Min son, som jag fick se och kyssa en enda gång.
Barnet mitt, så längesen ...
I sju år har jag bett om detta.
Så berätta om honom! Hur mår han?
Hur vackert är hans ansikte?
Beskriv hans ögon! Berätta!
Åh, mitt barn, berätta om honom!

Furstinnan betraktar den plågade modern under tystnad.

SYSTER ANGELICA

Varför tigger du?
Varför?
Ett ögonblick till av denna tystnad
och må du vara fördömd i evighet!
Jungfrun hör oss, hon kommer att döma dig.

FURSTINNAN

Det är två år sedan nu.
Han drabbades av en fruktad sjukdom.
Allt gjordes för att rädda honom ...

SYSTER ANGELICA

Han är död?

Furstinnan sänker sitt huvud under tystnad. Angelica ger ifrån sig ett skri och faller framstupa med händerna för ansiktet. Furstinnan leder Angelica till bänken där dokumentet ligger och sätter en penna i hennes hand. Angelica skriver under, halvt medvetslös av sorg. Furstinnan tar hand om dokumentet och lämnar långsamt parlatoriet. Syster Angelica lämnas kvar, orörlig. Det har blivit sen kväll.

SYSTER ANGELICA

Utan din mor, mitt barn, dog du.
Utan min kyss bleknade dina läppar och blev kalla.
Och du slöt dina underbara ögon.
Utan att någonsin fått komma mig nära,
lades dina små händer i kors på ditt bröst.
Du dog utan att veta hur mycket din mor älskade dig.
Nu när du är en av himlens änglar kan du se mig, din mor.
Du kan stiga ner från himlen ...
Jag känner hur du svävar runt mig.
Du är här. Du kysser mig, omfamnar mig.
När får jag träffa dig i himlen?
När får jag kyssa din panna?
Åh, vilket ljuvligt slut på min förtvivlan.
När får jag stiga mot himlen med dig?
När får jag dö?
Säg mig det, vackra barn, med ett blänk från en stjärna.
Tala till mig, min älskade son.

Syster Genovieffa kommer in, upprymd.

SYSTER GENOVIEFFA

Kära syster, Jungfrun har hört din bön.
Hon har visat sin nåd.

Syster Angelica reser sig, som i plågorna av ett mystisk, upphöjt tillstånd.

SYSTER ANGELICA

Nåden strömmar från himlen.
Den omsluter mig, den strålar.
Min väg är utstakad ...
Den ligger framför mig.
Systrar, jag är lycklig nu!

Låt oss sjunga! Hör himlens sång!
Lovprisa Jungfrun!
Låt oss lovprisa den heliga Jungfrun!
Nåden strömmar från himlen.

Syster Angelica går ut för att hämta något. När hon återvänder till den öde platsen har hon med sig några örter och en behållare.

SYSTER ANGELICA

”Syster Angelica kan konsten
att bereda medikamenter av blommor.”
Mina vänner, kära blommor,
ni inkapslar små droppar av gift.
Som jag har skämt bort er med mina omsorger.
Nu ska ni få återgälda mig.
Med er hjälp ska jag dö!

Farväl, kära systrar. Nu lämnar jag er för alltid.
Han har kallat mig.
Hans leende glimrade till i en stjärna.
“Mor, kom till paradiset!”, sa han.
Farväl, farväl ...
Farväl, lilla kyrka. Hur ofta har jag
inte bett innanför dina väggar?
Du tog emot mina böner och tårar.
Den välsignande nåden är över mig nu.
Jag dör för honom. I himlen får jag möta honom igen.

Upprymd dricker hon giftet. Självmordsakten, som nu är fullbordad, bringar henne ur det exalterade tillståndet och tillbaka till verkligheten. Hennes ansiktsuttryck förbyts, från leende och fridfullt, till förskräckt, som om hon träffas av en plötslig insikt.

SYSTER ANGELICA

Jag är förlorad!
Jag har tagit mitt eget liv!
Jag dör fördömd!
O Madonna, fräls mig!
För kärleken till min son!

Hon hör änglars röster, som bönfäller mödrarnas Moder för hennes skull.

ÄNGLARNA

Drottning bland jungfrur, var hälsad Maria.

SYSTER ANGELICA

Jag har förlorat förståndet.

ÄNGLARNA

Kyska moder, var hälsad Maria!

SYSTER ANGELICA

Låt mig inte dö i fördömelse!

ÄNGLARNA

Fredens drottning, hell dig, Maria!

SYSTER ANGELICA

Ge mig ett tecken på nåd! Madonna, fräls mig!

ÄNGLARNA

Ärade Jungfru, den starkast lysande av stjärnor.

Du som födde ett barn och närde honom vid din barm.

SYSTER ANGELICA

O Madonna, fräls mig!

En mor ber dig, en moder bönfaller dig.

*Syster Angelica ser miraklet fullbordas. Framför henne står en liten pojke.
Änglarna fortsätter med sina böner till Jungfrun.*

*Pojken tar ett steg mot syster Angelica.
Änglarna lovsprisar Maria.*

*Pojken tar ett andra steg.
Änglarna hyllar alla mödrars Moder.*

Pojken tar ett tredje steg och förenas med sin mor.

Ridå

Översättning: Tor Billgren, Malmö Opera